

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

Voorstel vaststellen Begroting MRE 2027

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d. 1 juli 2026

AGENDAPUNT 8

Aan het Algemeen Bestuur,

Hierbij treft u ter vaststelling aan de Begroting 2027 van de Metropoolregio Eindhoven, die aan uw gemeenten op 15 maart 2026 is toegezonden met het verzoek hier uiterlijk 8 juni jl. een zienswijze op te geven.

Ontwerp Begroting 2027

Het opstellen van de ontwerpbegroting en deze ter zienswijze voorleggen aan de raden van de deelnemende gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven is een verplichting vanuit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De ontwerpbegroting is opgesteld conform de door uw bestuur vastgestelde Kadernota (d.d. 17 december 2025).

Kernboodschap Regionale Opgaven

Met deze begroting zet de MRE onverminderd in op het realiseren van de gezamenlijke regionale koers voor een groei in balans, met de focus op uitvoering. De regio staat voor grote, samenhangende opgaven op het gebied van woningbouw, mobiliteit, werklocaties, energietransitie, voorzieningen en een groen-blauwe leefomgeving. De uitdaging is niet langer het maken van visies en beleidsmatige plannen maar het daadwerkelijk realiseren van de afgesproken ambities en opgaven. Voor vrijwel alle opgaven van de MRE zijn dan ook de eerder vastgestelde uitvoeringsagenda's leidend in 2027.

We kiezen voor continuïteit in koers én versterking van uitvoeringskracht. Door intensieve (boven)regionale samenwerking kunnen wij de groei van de Brainportregio in goede banen leiden en zorgen voor een gezonde, bereikbare en economisch sterke regio waarin brede welvaart centraal staat. Samen met het Rijk willen we ook in 2027 verder uitvoering geven aan de afspraken in het kader van het Convenant 'Beethoven'. Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van de Regio met het Rijk in het kader van BO-Brainport is hiervoor leidend. Ook geven we in 2027 uitvoering aan de vastgestelde samenwerkingsagenda's met Meierijstad, Weert en Venlo. Daarnaast geven we invulling aan het samenwerkingscharter met de Vlaamse grensregio's.

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Werkorganisatie RHCe

Het RHCe is ook in 2027 primair gericht op het waarborgen van de minimale wettelijke archieftaken. Het duurzaam en toegankelijk beheer van de regionale archieven en de dienstverlening aan gemeenten en inwoners op een minimaal wettelijk kwaliteitsniveau vragen om een ontwikkelperspectief.

Daarnaast treedt de nieuwe Archiefwet naar verwachting op 1 januari 2027 in werking en stelt deze nieuwe eisen aan de uitvoering van archief- en erfgoedtaken, met directe gevolgen voor digitale dienstverlening, beveiliging en juridische borging.

In 2027 volgt bij het RHCe een nadere verkenning van prioritaire investeringen om het wettelijke basisoniveau van beheer, toezicht, advisering en dienstverlening te borgen. Daarbij wordt in samenhang verkend wat de effecten zijn van de digitalisering van de dienstverlening, nieuwe wettelijke verplichtingen en de mogelijkheden voor regionaal duurzaam digitaal archiefbeheer, conform de vernieuwde Archiefwet en regelgeving.

Landgoed Gulbergen

Alle inzet is gericht op de Ontwikkelvisie, die in 2024 is vastgesteld tot uitvoering te brengen. De periode 2026- 2027 staat in het teken van de volledige vervreemding van het gebied, binnen de kaders van de Omgevingsvisie. Cruciaal daarbij is dat de ontwikkelingen passen binnen de ruimtelijke en beleidsmatige kaders. En dat de financiële afwikkeling budgettair neutraal verloopt voor betrokken gemeenten. Mogelijk dat in 2026 de financiële afwikkeling in een stroomversnelling komt.

Paragraaf Wet open overheid (Woo)

In de begroting is een afzonderlijke paragraaf Wet open overheid (Woo) opgenomen. Deze toevoeging vloeit voort uit de verplichtingen, die volgen uit de Wet open overheid (Woo). De paragraaf in de begroting geeft inzicht in de wijze waarop de MRE invulling geeft aan deze wettelijke verplichtingen.

Reguliere indexering inwonerbijdrage 2027 Metropoolregio Eindhoven

In de Kadernota Begroting 2027 en de Beleidsnota Kaders P&C, opgesteld door de vier gemeenschappelijke regelingen (4GR) – Veiligheidsregio Brabant Zuidoost, GGD Zuidoost Brabant, Omgevingsdienst Zuidoost Brabant en Metropoolregio Eindhoven – zijn de financiële kaders vastgesteld waarbinnen de begroting is opgesteld. Op basis van deze documenten is voor het begrotingsjaar 2027 de indexering van de inwonerbijdrage vastgesteld op 2,85% ten opzichte van de bijdrage in 2026. Deze indexering is van toepassing op de onderdelen Regionale opgaven, Brainport Development en het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe). De bijdrage voor het Stimuleringsfonds wordt, conform eerder beleid, niet geïndexeerd. Wel is in de berekening van de gemeentelijke bijdragen rekening gehouden met een stijging van het inwonertal met 2.704 personen ten opzichte van 2026.

De indexeringssystematiek is in 2025-2026 geëvalueerd, waarbij geconcludeerd is dat de huidige wijze van indexering in stand kan blijven met enkele aanscherpingen. Zie hiervoor het separate voorstel aan uw bestuur.

Regionale raadsledenbijeenkomst

Ter voorbereiding op het geven van een reactie op de ontwerp Begroting 2027 hebben de gezamenlijke raadsgriffiers in samenwerking met de 4GR op 15 mei 2026 een regionale

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

raadsledenbijeenkomst georganiseerd, waarin de mogelijkheid is geboden informatie in te winnen over de betreffende begrotingen en deze onderling te bespreken.

Zienswijzen raden en reactienota

Bijgaand treft u in de vorm van een reactienota de gemeentelijke reacties aan op de ontwerp Begroting 2027, inclusief de reactie van het Dagelijks Bestuur daarop. Deze reactienota is conform de bepalingen in de gewijzigde Wgr voorafgaand aan vaststelling van de Begroting 2027 door uw Algemeen Bestuur ter informatie verstuurd naar de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.

Samenvatting zienswijzen

De behandeling van de ontwerp Begroting MRE 2027 in de diverse raden laat zien dat er onder de 21 deelnemende gemeenten brede steun bestaat voor de ingezette koers van de Metropoolregio Eindhoven. Gemeenten onderschrijven het belang van regionale samenwerking en spreken waardering uit voor de verschuiving van strategievorming naar daadwerkelijke realisatie van de grote regionale opgaven. De noodzaak om gezamenlijk te werken aan woningbouw, bereikbaarheid, netcongestie, werklocaties, voorzieningen en de uitvoering van de Brainportagenda wordt breed erkend. Verschillende gemeenten spreken expliciet hun steun uit voor de focus op uitvoering en de inzet van het Realisatiebedrijf als instrument om de regionale ambities daadwerkelijk te realiseren.

Tegelijkertijd geven de gemeenten een duidelijke financieel georiënteerde boodschap af. Vrijwel alle ingediende zienswijzen staan in het teken van de financiële uitdagingen waarvoor gemeenten de komende jaren staan. Door de oplopende kosten, de beperkte groei van het Gemeentefonds en het verwachte ravijnjaar vanaf 2028 zien gemeenten zich genooddaakt scherpe keuzes te maken. Gemeenten vragen daarom ook van de GR MRE en andere gemeenschappelijke regelingen om verantwoordelijkheid te nemen en terughoudend om te gaan met nieuwe ambities die leiden tot hogere structurele lasten. Daarbij wordt nadrukkelijk gevraagd om in de nieuwe Regionale Agenda 2027-2030 duidelijke keuzes te maken, prioriteiten te stellen en expliciet inzichtelijk te maken welke afwegingen daarbij worden gemaakt.

Naast de financiële zorgen wordt veel aandacht gevraagd voor de uitvoerbaarheid van regionale opgaven. Gemeenten geven aan dat niet alleen financiële middelen, maar ook ambtelijke capaciteit steeds schaarser wordt. De regionale ambities landen uiteindelijk binnen de gemeentelijke organisaties en vragen daar inzet van mensen en middelen. Gemeenten vragen daarom om een realistische uitvoeringsagenda, ondersteuning vanuit de regio en blijvende aandacht voor de balans tussen ambitie en uitvoeringskracht. In dat kader wordt positief gereageerd op de oprichting van het Realisatiebedrijf MRE, hoewel verschillende gemeenten vragen om verdere verduidelijking van de rol, governance, projectselectie, financiering en een eventuele toekomstige afbouwstrategie.

Daarnaast valt op dat meerdere gemeenten aandacht vragen voor de verbreding van de regionale agenda. Naast de traditionele ruimtelijk-economische opgaven wordt steeds nadrukkelijker gewezen op het belang van brede welvaart, voorzieningen, zorg, onderwijs, sport en sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Gemeenten benadrukken dat de schaa sprong niet alleen ruimtelijke en economische gevolgen heeft, maar ook vraagt om een kwaliteitssprong in het sociaal domein en het voorzieningenniveau. Daarmee ontstaat

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

een bredere discussie over de vraag hoe de regio niet alleen economisch, maar ook maatschappelijk duurzaam kan doorgroeien.

Verder vragen gemeenten aandacht voor specifieke onderwerpen zoals de beoogde fusie van Best en Oirschot en de gevolgen daarvan voor de regionale samenwerking, de financiële afwikkeling van Gulbergen, de betrokkenheid van gemeenteraden via Raadstafel21, transparantie in de begroting en de zichtbaarheid van de concrete resultaten van regionale samenwerking voor inwoners en raden. Gemeenten vragen daarbij om tijdige communicatie, transparante besluitvorming en een betere verantwoording van de opbrengsten van regionale samenwerking.

Samenvatting reactie MRE

We onderschrijven de noodzaak om de komende jaren nadrukkelijker te prioriteren en deze prioritering maakt onderdeel uit van de voorbereiding van de nieuwe Regionale Agenda 2027-2030. Daarbij wordt erkend dat gemeenten financieel en organisatorisch onder druk staan en dat keuzes noodzakelijk zijn om de regionale schaa sprong op een realistische wijze vorm te geven.

Ten aanzien van de financiële positie benadrukken we dat de ontwerp Begroting 2027 geen nieuwe beleidsmatige lastenverzwaring bevat en dat de stijging van de gemeentelijke bijdrage uitsluitend voortkomt uit indexering en wijzigingen in inwoneraantallen. Eventuele nieuwe ambities en opgaven die financiële consequenties hebben, zullen via afzonderlijke besluitvorming en begrotingswijzigingen aan de raden worden voorgelegd.

Met betrekking tot de uitvoeringskracht zetten we in op realisatieteams vanuit het Realisatiebedrijf MRE, die juist bedoeld zijn om gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van complexe regionale projecten. Hiervoor zijn tot 2030 incidentele middelen beschikbaar op basis van cofinanciering van partners als Rijk, Provincie en Brainport Partnerfonds. Ook wordt aangegeven dat de samenwerking met gemeenten verder wordt versterkt om de uitvoerbaarheid van regionale opgaven te waarborgen. Daarom wordt ook (separaat) voorgesteld – met steun van de gemeentesecretarissen – om gezamenlijk een Directeuren Platform in te stellen om sterker op directieniveau te kunnen sturen op de gezamenlijke regionale opgaven in het kader van de lokale en regionale uitvoeringskracht.

Voor Landgoed Gulbergen bestaat inmiddels meer duidelijkheid over het benodigde doelvermogen en dat, mede dankzij de beschikbare reserve en de opbrengst van de verkoop van het noordelijk deel van het terrein, de risico's voor gemeenten aanzienlijk zijn afgenomen. Op basis van de huidige inzichten verwacht de MRE geen aanvullende financiële risico's voor gemeenten, onder voorbehoud van onvoorziene ontwikkelingen.

Alles overziend kan worden geconcludeerd dat de gemeenten de regionale samenwerking en de koers van de MRE blijven ondersteunen, maar tegelijkertijd nadrukkelijker vragen om financiële beheersbaarheid, duidelijke prioriteiten en realistische uitvoerbaarheid. We herkennen deze signalen en daarom zullen we deze uitgangspunten dan ook leidend laten zijn bij de verdere uitwerking van de regionale agenda voor de komende bestuursperiode.

Resume

Ten opzichte van de conceptbegroting, die naar de gemeenten is verzonden hebben een

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

aantal tekstuele wijzigingen plaatsgevonden naar aanleiding van ambtelijke reacties. Dit betreffen technische wijzigen. Financieel heeft er wel een wijziging plaatsgevonden. De totale begroting laat een klein tekort zien van € 200K welke in de verstuurde versie gedekt wordt uit de Reserve doorontwikkeling MRE. Bij nader inzien ligt een dekking uit de Algemene Reserve meer voor de hand. Deze wijziging is in deze versie doorgevoerd.

De Commissie van advies voor financiën vergadert op 24 juni 2026 over dit voorstel. Het advies van het overleg zal u op de gebruikelijke wijze ter kennis worden gebracht.

Eindhoven, 15 juni 2026

Het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven,

de secretaris,
G.A.G.H. Wouters

de voorzitter,
J.R.V.A. Dijsselbloem

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur d.d. 15 juni 2026;

gehoord de Commissie van advies voor financiën d.d. 24 juni 2026

BESLUIT

Begroting Metropoolregio Eindhoven 2027 vast te stellen.

Eindhoven, 1 juli 2026

Het Algemeen Bestuur,

de voorzitter,

de secretaris,